Monitor Sociaal Domein

2024

Gemeente **Borne**

Inhoudsopgave

1.Inleiding 2
2. Zicht op cijfers 3
2.1 WMO Huishoudelijke ondersteuning. 3
2.2 WMO Begeleiding en dagbesteding. 3
2.3 Jeugdwet 4
2.4 Participatiewet 4
3. Totaaloverzicht 7
3.1 Algemene gegevens 7
3.2 Financieel overzicht totaal 9
4. Wmo 10
4.1 Wmo Totaal 10
4.2 Hulp bij huishouden 10
4.3 Hulpmiddelen 10
4.4 Begeleiding en dagbesteding 11
5. Jeugdhulp 12
5.1 Jeugdzorg Totaal 12
5.2 Zorg in natura 12
5.2.1 Dagbehandeling 12
5.2.2 Verblijf 12
5.3 Overige 13
6. Participatiewet 14
6.1 Participatie Totaal 14
7. Programma Sociaal Domein 16
7.1. Jongerencoaches 17
7.2 Jongeren met schulden (JPF) 18
7.3 Sociaal hus 19
7.4 SPUK GALA en IZA 20
7.5 Ketenaanpak Valpreventie 21
7.6 Project jonge kind 22
7.7 Dagbesteding mensen met dementie 23
7.8 Bestaanszekerheid 24
7.9 Jeugdhuis (nu Startpunt Jeugd) 25
7.10 Samen indiceren 26
7.11 Orthopedagoog 27
7.12 Procesmanager Zorg & Veiligheid, met taakaccent jeugd 28
7.13 Doorbraakmethode 29

1.Inleiding

Voor u ligt de Monitor Sociaal Domein 2024 (de monitor). Deze monitor beoogt een compleet beeld te geven van de initiatieven, werkzaamheden en resultaten binnen het Sociaal Domein over de periode 1 januari 2024 tot en met 31 december 2024. Hierbij wordt opgemerkt dat we met het Sociaal Domein in dit geval doelen op de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Jeugdwet en de Participatiewet.

Deze Monitor bevat een overzicht van de financiële cijfers inclusief een prognose en een beschrijving van de lopende projecten en pilots binnen het Sociaal Domein.

Binnen het Sociaal Domein zien we verschillende sociaal-demografische autonome ontwikkelingen. Er is sprake van dubbele vergrijzing, het aantal inwoners met een ondersteuningsvraag neemt toe evenals de complexiteit van de ondersteuningsvragen en er is sprake van krapte op de arbeidsmarkt. Dit alles maakt dat de (financiële) druk op het Sociaal Domein toeneemt. Deze autonome ontwikkelingen vragen, samen met de invoering van de Hervormingsagenda Jeugd, om een bijsturing op meerdere beleidsterreinen binnen het Sociale Domein. Dit alles om de ondersteuning toekomstbestendig en betaalbaar te maken en houden.

Dit betekent dat we ondersteuning anders vorm moeten geven. Vanuit de Visie Sociaal Domein en het programma Sociaal Domein 2023-2026 werken we aan de transformatie van het Sociaal Domein. Hoe wij dit in 2024 vorm hebben geven en wat de effecten hiervan zijn leest u terug in deze monitor.

In 2023 is de taakstelling binnen het Sociaal Domein afgerond. Daarmee zijn ook de beheersmaatregelen afgerond. De beheersmaatregelen zijn in de lijnwerkzaamheden belegd en worden daarom niet in deze monitor beschreven.

We hopen dat deze monitor bijdraagt aan een helder beeld van de huidige financiële situatie en de strategische richting voor de toekomst.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zijn cijfers opgenomen die meer inzicht geven in de ondersteuning die we bieden aan onze inwoners. In hoofdstuk 3 wordt in een aantal grafieken een vergelijking gegeven tussen Borne en enkele andere Twentse gemeenten wat betreft de samenstelling van de bevolking en de mate waarin gebruik wordt gemaakt van ondersteuning. Vervolgens wordt een totaalbeeld gegeven van de financiële resultaten. De verdieping van de financiële resultaten vindt vervolgens plaats in hoofdtukken 4 tot en met 6 naar de onderdelen WMO, Jeugdhulp en Participatiewet. In hoofdstuk 7 worden de projecten en pilots beschreven waar in 2024 binnen het Sociaal Domein aan gewerkt is.

2. Zicht op cijfers

2.1 WMO Huishoudelijke ondersteuning.

Onderstaande tabel toont de cijfers over huishoudelijke ondersteuning.

HULP BIJ HUISHOUDEN				
HULP BIJ HUISHOUDEN	2021	2022	2023	2024
Totaal bedrag	2.650.780	2.833.839	2.989.064	3.245.100
Aantal aanbieders	10	11	11	5
Aantal unieke cliënten	945	1.000	1.014	1.063
Gemiddeld per unieke client	2.805	2.834	2.834	3.053

Door de vergrijzing is er een lichte groei van het aantal cliënten, dit veroorzaakt een stijging van de kosten, overige stijging is de oorzaak van de prijsindex. (€ 225.000).

2.2 WMO Begeleiding en dagbesteding.

In onderstaande tabellen worden de ontwikkelingen weergegeven van de individuele begeleiding en dagbesteding die per 2015 vanuit de WMO worden geregeld.

WMO 2015 INDIVIDUEEL				
WMO 2015 INDIVIDUEEL	2021	2022	2023	2024
Totaal bedrag	1.327.276	1.344.704	1.595.872	1.986.004
Aantal aanbieders	59	54	63	65
Aantal unieke cliënten	279	286	303	339
Gemiddeld per unieke client	4.757	4.702	5.267	5.858

Het aantal unieke cliënten wat individuele ondersteuning ontvangt is ten opzichte van 2023 gestegen. Daarnaast zorgen een prijsindex van € 140.000 en een toename van de complexiteit van de geleverde zorg cliënten voor een toename aan kosten.

WMO 2015 GROEP				
WMO 2015 GROEP	2021	2022	2023	2024
Totaal bedrag	519.385	528.814	523.463	513.188
Aantal aanbieders	26	29	34	27
Aantal unieke cliënten	146	133	113	102
Gemiddeld per unieke client	3.557	3.976	4.632	5.031

Het aantal cliënten met WMO dagbesteding is voor 2024 gedaald ten opzichte van 2023. De totale kosten zijn afgenomen.

WMO 2015 TOTAAL (individueel + groep)				
WMO 2015 IND + GROEP	2021	2022	2023	2024
Totaal bedrag	1.846.660	1.873.518	2.119.335	2.499.192
Aantal aanbieders	59	54	63	66
Aantal unieke cliënten	279	286	314	346
Gemiddeld per unieke client	6.619	6.551	6.749	7.223

2.3 Jeugdwet

Onderstaande tabellen tonen de ontwikkelingen met betrekking tot de Jeugdwet.

JEUGD TOTAAL				
JEUGD TOTAAL	2021	2022	2023	2024
Totaal bedrag	7.104.870	6.389.318	6.608.584	7.464.556
Aantal aanbieders	104	105	107	118
Aantal unieke cliënten	588	632	721	687
Gemiddeld per unieke client	12.083	10.110	9.166	10.865

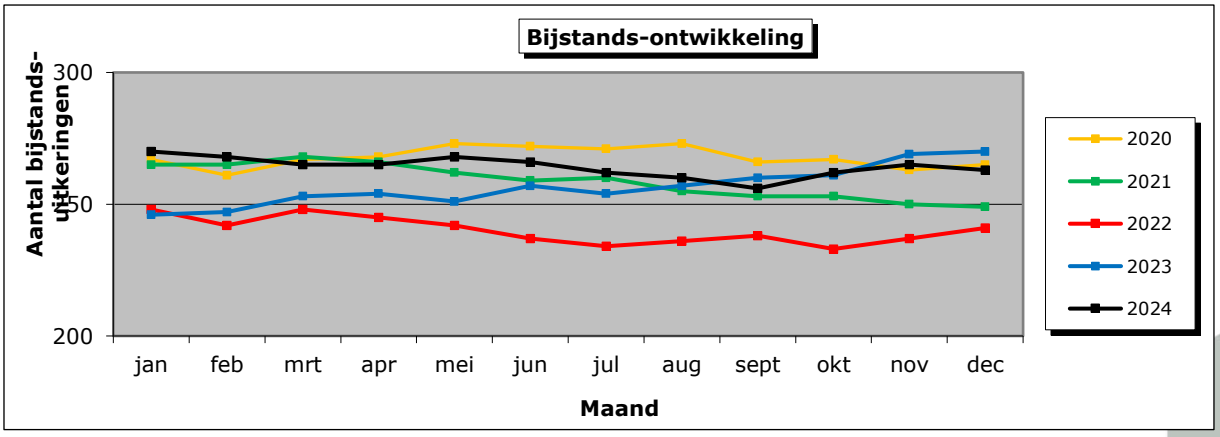
Uit bovenstaande blijkt dat er een afname is van het aantal unieke cliënten, echter ook dat de gemiddelde kosten per cliënt gestegen zijn. Deels is dit te verklaren door de prijsindexatie van 7,44% t.o.v. 2023, deels ook door de nabetalingen t.a.v. de beschikbaarheidsvoorzieningen.

JEUGD SPECIFIEK												
	BEDRAGEN				UNIEKE CLIENTEN				GEMIDDELD PER UNIEKE CLIENT			
Categorie	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
Landelijk ingekocht	241.939	259.233	195.668	78.139	6	5	8	7	40.323	51.847	24.459	11.163
Dyslexie	117.247	159.332	183.962	233.847	52	65	70	83	2.255	2.451	2.628	2.817
Groepsbegeleiding	676.073	662.090	496.422	585.699	81	79	68	51	8.347	8.381	7.300	11.484
Individuele begeleiding	1.701.751	1.591.389	1.840.590	2.334.290	255	263	349	310	6.674	6.051	5.274	7.530
Behandeling	1.392.719	1.596.161	1.390.047	1.795.107	302	334	328	318	4.612	4.779	4.238	5.645
Consultatie&Diagnostiek	89.606	144.212	286.083	353.136	49	58	89	102	1.829	2.486	3.214	3.462
Wonen en verblijf	1.569.069	1.005.833	970.071	956.895	74	53	53	53	21.204	18.978	18.303	18.055
Maatregelhulp	851.323	896.822	1.110.892	1.033.964	90	65	67	59	9.459	13.797	16.580	17.525
Beschikbaarheidsvoorziening	465.142	74.245	134.849	93.479	20	9	17	14	23.257	8.249	7.932	6.677
	7.104.870	**6.389.317**	**6.608.584**	**7.464.556**	**588**	**632**	**721**	**687**	**12.083**	**10.110**	**9.166**	**10.865**

Uit de bovenstaande tabel blijkt dat er op meerdere zorgproducten een daling te zien is. Dit geldt voor landelijk ingekochte zorg, de beschikbaarheidsvoorziening en in mindere mate voor wonen en verblijf. Tegelijkertijd is er een stijging zichtbaar bij groepsbegeleiding, behandeling en consultatie & diagnostiek.
Deze ontwikkeling is verklaarbaar. Er wordt bewust ingezet op het voorkomen van zeer specialistische zorg, uithuisplaatsingen en gesloten plaatsingen. Om dat te bereiken, worden ambulante behandeltrajecten vaker en intensiever ingezet. De kostenbesparing wordt op de lange termijn duidelijker zichtbaar, doordat uithuisplaatsingen vaker worden voorkomen of in lichtere vormen van verblijf worden gerealiseerd.

2.4 Participatiewet

Onderstaande tabel toont het aantal bijstandsuitkeringen in de periode 2020 t/m 2024. Het aantal uitkeringen ligt aan het van 2024 onder het niveau van 2023.

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van het aantal bijstandsuitkeringen zichtbaar.
Dit overzicht maakt inzichtelijk dat in 2024 gemiddeld 276 inwoners een bijstandsuitkering hebben ontvangen, hetgeen in lijn is met de prognose van 278 inwoners. Ten aanzien van het verloop van het totaal aantal bijstandsuitkeringen is in 2024 een verschil te zien ten opzichte van 2023. In 2023 steeg het aantal bijstandsuitkeringen namelijk geleidelijk van 263 naar 283, daarentegen daalde het totaal aantal bijstandsuitkeringen in 2024 van 283 naar 273.

Aantal uitkeringen per kwartaal (ultimo)																
	2021				2022				2023				2024			
	1e kwart	2e kwart	3e kwart	4e kwart	1e kwart	2e kwart	3e kwart	4e kwart	1e kwart	2e kwart	3e kwart	4e kwart	1e kwart	2e kwart	3e kwart	4e kwart
< 27	36	33	32	32	31	27	31	29	31	36	35	42	40	37	35	41
>=27 <45	83	84	80	77	75	73	76	78	83	87	84	86	80	85	81	87
>=45 <65	135	129	125	123	126	118	115	118	120	117	126	126	128	129	128	120
>=65	14	13	16	17	16	19	16	16	19	17	15	16	17	15	12	15
Ioaw	22	21	20	19	19	18	17	15	15	15	12	11	12	9	8	8
Ioaz	4	3	2	3	3	4	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Totaal	**294**	**283**	**275**	**271**	**270**	**259**	**257**	**258**	**270**	**274**	**274**	**283**	**279**	**277**	**266**	**273**

In onderstaande tabel zijn de ontwikkelingen met betrekking de uitstroomredenen zichtbaar. Wat opvalt is dat vanaf 2021 het aantal inwoners dat uitstroomt afnam en dat in 2024 dit aantal weer is gestegen. De stijging wordt met name veroorzaakt doordat 11 personen de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt. Dit zijn 5 personen meer dan in 2023. Ook zien we dat de redenen “vermogensopbrengsten” en “oorzaak bij partner” in 2024 worden genoemd als uitstroomreden, terwijl deze in de voorgaande jaren niet werden benoemd.

Uitstroomredenen (2021 - 2024)				
	2021	2022	2023	2024
Scholingsplicht leidt tot einde uitkering	1			1
Gaan volgen onderwijs met studiefinanciering	3	5	3	1
Arbeid dienstbetrekking/uitkering ziekte	32	28	21	23
Werk via FITIS	1	1		
Zelfstandig beroep of bedrijf	1	1	1	3
Uitkering werkloosheid	1			
Uitkering arbeidsongeschiktheid		1	1	
Ander inkomen	10	14	9	5
Aangaan relatie waardoor inkomsten > norm	2	2		3
Bereiken pensioengerechtigde leeftijd	9	9	6	11
Geen inlichtingen verstrekt/niet voldoen inl.plich	4	3	3	3
Verhuizing andere gemeente	14	12	14	15
Opname	1	3	1	
Overlijden	6	1	2	2
Overschrijden maximale verblijfsduur buitenland	1			1
Zelf uitkering opgezegd	2	1	2	4
Alimentatie		1		
Verhuizing naar buitenland / (r)emigratie		1		1
Detentie		2		1
Geen inlichtingen irl werkaanvaarding		1		
Vermogensopbrengsten				2
Oorzaak bij partner				1
Totaal	**88**	**86**	**63**	**77**

In onderstaande tabel valt op dat de kosten voor wassen/koken/koelen zijn gestegen. Deze stijging wordt veroorzaakt doordat de beleidsregels voor de verstrekking van duurzaam witgoed, tijdelijk zijn gewijzigd. Duurzaam witgoed wordt van 1 december 2024 tot 31 december 2025[1] "om niet" verstrekt.

De kosten voor energietoeslag zijn in 2024 lager dan in voorgaande jaren. De verklaring hiervoor is dat inwoners die de energietoeslag niet ambtshalve hadden ontvangen of eerder zelf hadden aangevraagd, nog tot juni 2024 een aanvraag konden indienen.

Tot slot is er een forse stijging te zien in de kosten voor inrichting en huisraad. Deze stijging wordt met name veroorzaakt doordat in 2024 een groot aantal statushouders[2] een woning toegewezen heeft gekregen.

Bijzondere bijstand								
	Bedragen				Verstrekkingen			
	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
Eenmalig levensonderhoud	€ 12.126	€ 12.094	€ 32.652	€ 32.952	17	15	47	41
Leenbijstand	€ 8.715	€ 8.318	€ 7.960	€ 1.485	8	8	6	3
Kosten inrichting/huisraad	€ 39.111	€ 19.804	€ 49.447	€ 84.269	18	9	25	41
Bijzondere bijstand in inrichting	€ 3.371	€ 4.251	€ 4.976	€ 2.225	13	17	19	8
Individuele inkomenstoeslag	€ 64.779	€ 61.397	€ 69.869	€ 74.663	169	162	164	159
Rechtsbijstand	€ 5.754	€ 6.499	€ 5.991	€ 4.504	32	32	36	21
Mdische kosten	€ 6.990	€ 6.494	€ 10.212	€ 8.503	41	42	58	68
Wassen/koelen/koken	€ 1.215	€ 864	€ 3.634	€ 46.564	3	2	7	84
Bewindvoeringskosten	€ 203.104	€ 203.812	€ 199.922	€ 196.802	1547	1698	1625	1538
energietoeslag	€ -	€ 1.199.200	€ 1.012.700	€ 54.600	0	1930	779	42
Overige kosten	€ 87.064	€ 28.602	€ 31.738	€ 26.194	361	241	247	244
Totaal	**€ 432.228**	**€ 1.551.335**	**€ 1.429.101**	**€ 532.761**	**2209**	**4156**	**3013**	**2249**

In onderstaande tabel valt op dat de kosten en het aantal verstrekkingen van voorzieningen uit het minimabeleid vanaf 2022 een dalende trend laten zien. Voor een aantal voorzieningen geldt dat het aantal verstrekkingen in 2024 lager zijn of slechts lichtelijk zijn gestegen, maar dat de kosten (fors) zijn gestegen. Als voorbeeld de zwemlessen, de kosten hiervoor zijn sinds 2021 ruim verdrievoudigd terwijl het aantal verstrekkingen met slechts 3 is gestegen

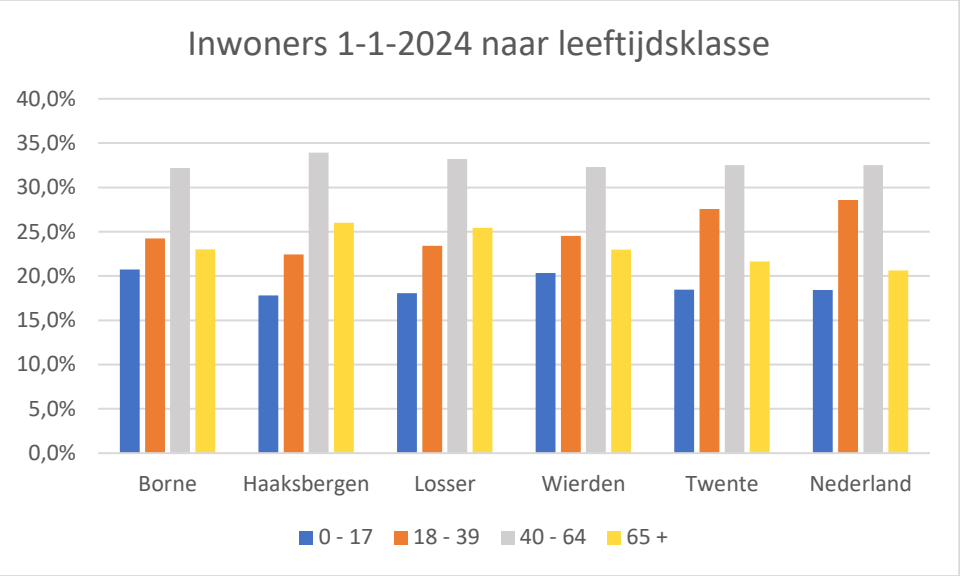
Minimabeleid								
	Bedragen				Verstrekkingen			
	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
Activiteiten sport	€ 15.769	€ 20.032	€ 16.910	€ 14.920	101	127	105	87
Activiteit cultuur	€ 1.470	€ 964	€ 2.012	€ 1.271	17	15	16	17
Kindpakket Sportcontributie		€ 57				1		
Kindpakket Studiekosten 4 t/m 11 jaar	€ 15.450	€ 13.950	€ 13.350	€ 11.550	88	78	73	61
Kindpakket Studiekosten 12 t/m 17 jaar	€ 18.600	€ 20.800	€ 17.400	€ 14.800	72	85	68	63
Kindpakket Fiets 8 t/m 10 jaar	€ 1.700	€ 1.600	€ 1.100	€ 1.400	17	16	11	14
Kindpakket Fiets 11 t/m 17 jaar	€ 4.455	€ 7.755	€ 4.125	€ 3.630	27	47	25	22
Kindpakket Vakantieactiviteit	€ 330	€ 805	€ 663	€ 697	9	17	11	15
Kindpakket Computer	€ 14.084	€ 12.260	€ 19.003	€ 6.130	24	20	31	10
Kindpakket Kledingvoucher	€ 28.662	€ 17.160	€ 13.900	€ 14.750	281	156	139	118
Kindpakket ID-kaart			€ 38	€ 41			1	1
Kindpakket Zwemlessen	€ 8.050	€ 15.274	€ 16.246	€ 26.758	17	18	18	20
Totaal	**€ 108.570**	**€ 110.657**	**€ 104.747**	**€ 95.947**	**653**	**580**	**498**	**428**

[1] Of totdat de beschikbare financiële middelen (€ 100.000) op zijn.
[2] De taakstelling voor 2024 was 50 statushouders, deze zijn versneld gehuisvest in samenwerking met Welbions

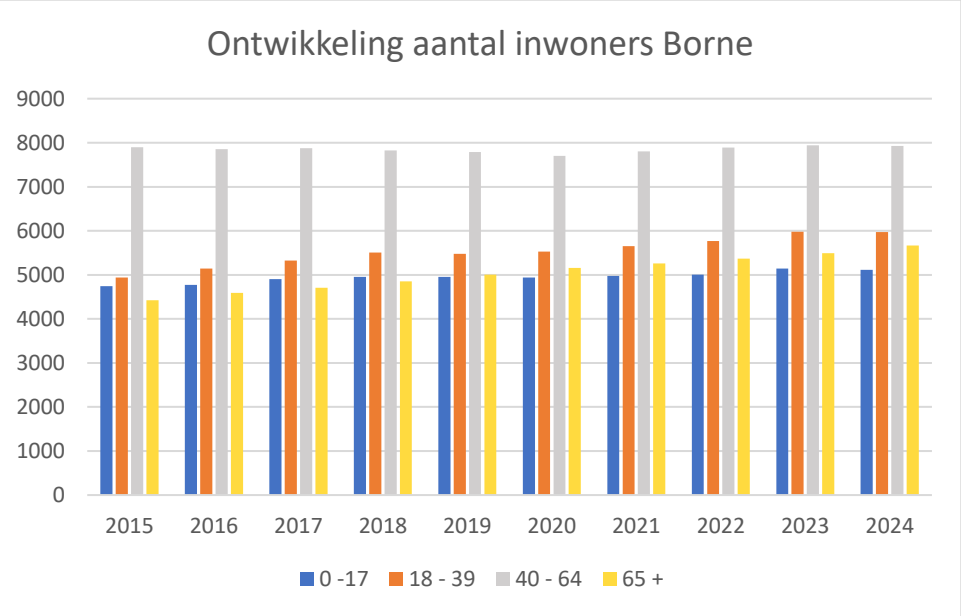
3. Totaaloverzicht

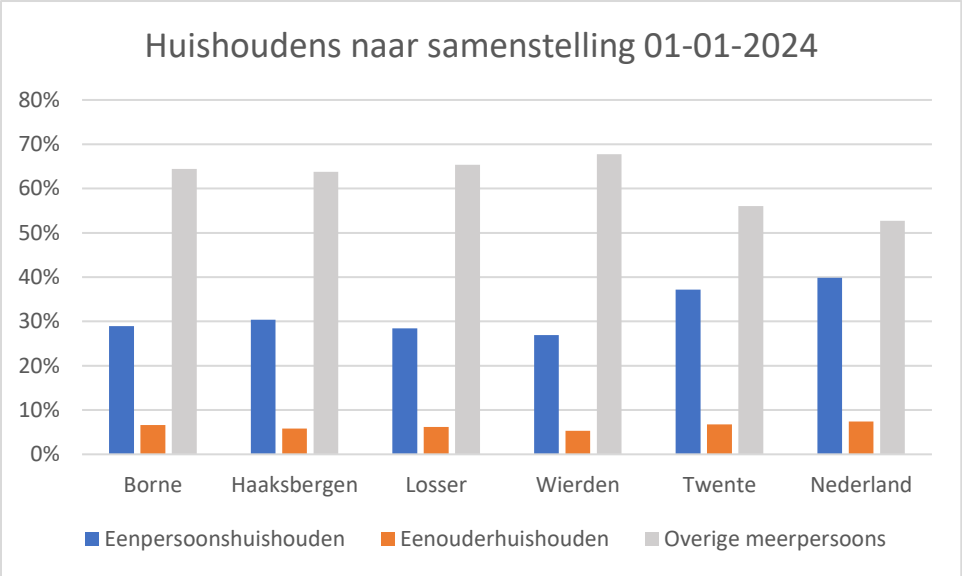
3.1 Algemene gegevens

Om een kader te stellen worden hierna de gegevens inzake inwoners en huishoudens van de gemeente Borne afgezet tegen enkele vergelijkbare Twentse gemeenten, Twente als geheel en Nederland.

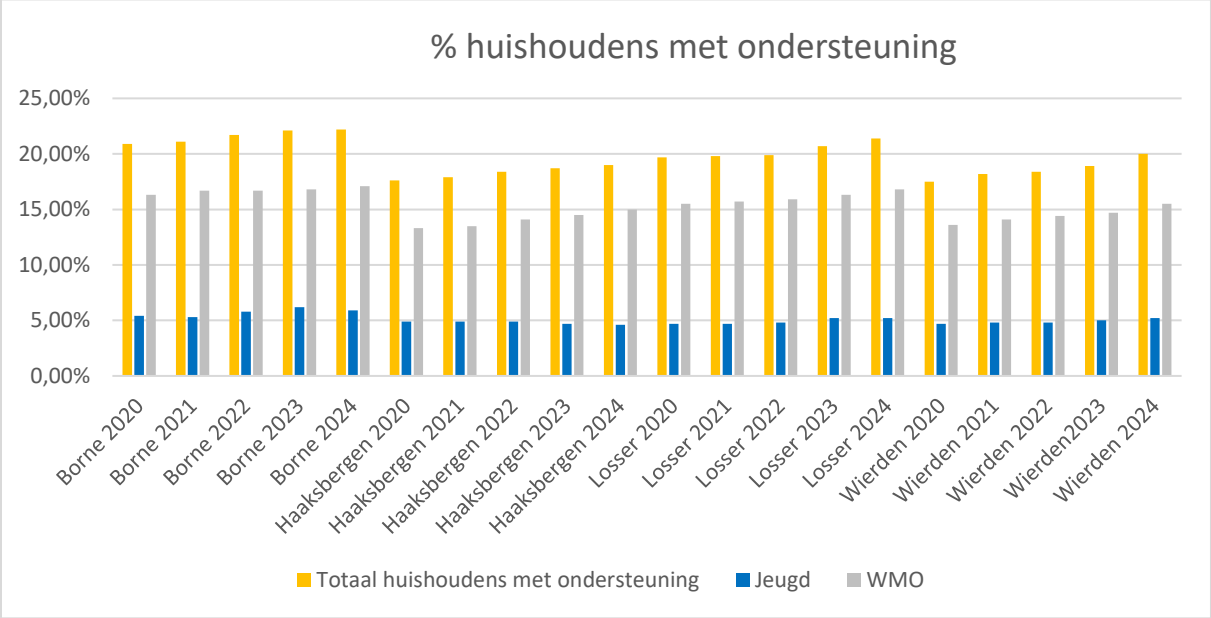

Het aantal jeugdigen steeg van 4.750 in 2015 naar 5.110 in 2024. Ten opzichte van 2023 daalde het aantal jeugdigen met 40.
Het aantal inwoners in de leeftijdscategorie 18 - 39 steeg van 4.900 in 2015 naar 5.975 in 2024, ook hier zit een kleine daling t.o.v. 2023. Ook nu bleef het aantal in de categorie 40 - 64 stabiel ten opzichte van eerdere jaren.
Het aantal 65 plussers steeg van 4.400 in 2015 naar bijna 5.700 in 2024.

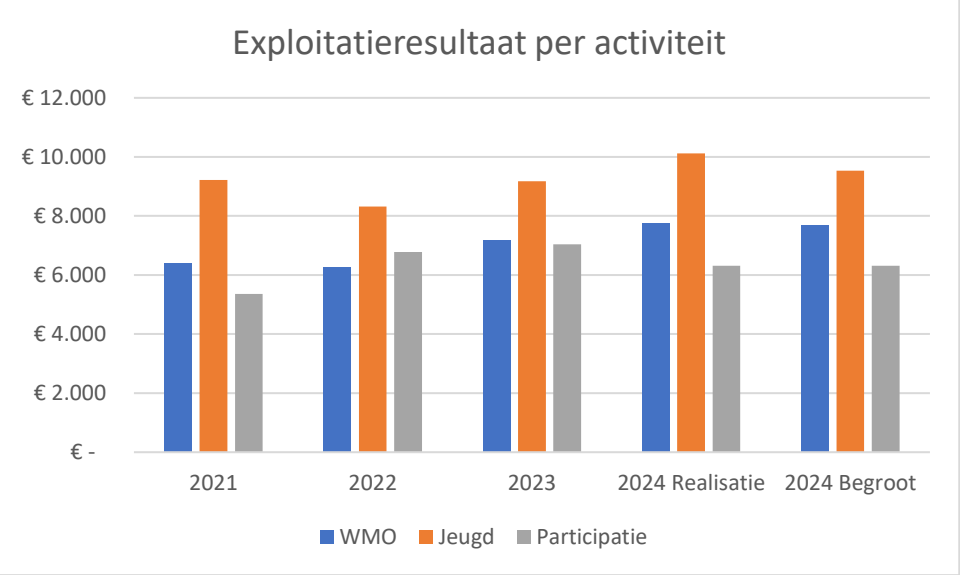

Qua samenstelling van huishoudens blijkt uit voorgaande grafiek niet direct een bijzondere afwijking ten opzichte van andere Twentse gemeenten. Ten opzichte van Twente en Nederland is opvallend dat bij de 4 vergelijkingsgemeenten het aandeel 1-persoons, maar ook één-ouder huishoudens lager ligt. Kleinere huishoudens kunnen een risico inhouden dat er in verhouding een groter beroep op zorg/participatie wordt gedaan omdat het directe netwerk (partner etc.) kleiner of afwezig is.

3.2 Financieel overzicht totaal

SOCIAAL DOMEIN - Totaal WMO, JW, PARTICIPATIE												
	2021		2022		2023		2024 Realisatie		2024 Begroot		vs R-B	
WMO	€	6.396	€	6.274	€	7.167	€	7.787	€	7.755	€	32
Jeugd	€	9.217	€	8.317	€	9.177	€	10.113	€	9.463	€	650
Participatie	€	5.356	€	6.784	€	7.040	€	6.332	€	6.028	€	304
Totaal	€	20.969	€	21.375	€	23.384	€	24.232	€	23.246	€	986

Het exploitatie resultaat betreft het saldo van baten en lasten. Voor Wmo en Jeugdwet is hoofdzakelijk sprake van lasten. (bij Wmo bestaat de batenkant uit de eigen bijdrage). Bij participatie staan tegenover de lasten van bijstandsuitkeringenbaten vanuit de BUIG. In het vervolg van deze monitor wordt nader ingegaan op elk onderdeel.

In de primitieve begroting van 2024 wordt in de stelpost prijsindexatie (in programma Financieel Gezond) rekening gehouden met prijsindexaties binnen de diverse programma's. Daardoor zijn de kosten niet opgenomen in de primaire begroting van het Sociaal Domein dat onderdeel uitmaakt van de Inclusieve Samenleving. De prijsindex van ZIN (Zorg In Natura) was 7,44%, inclusief effect reële tarieven komt dit uit op een stijging van € 1.180.000. Ook nu weer is de indexatie in de begrotingswijziging bij de halfjaarrapportage verwerkt als mutatie.

4. Wmo

4.1 Wmo Totaal

In deze monitor hanteren we voor de Wmo de volgende indeling:

WMO TOTAAL						
	2021R	2022R	2023R	2024B	2024R	Begr - Real
Hulp bij huishouden	2.700	2.973	3.133	3.442	3.367	75
Hulpmiddelen	1.106	994	1.280	1.178	1.409	-231
Begeleiding en dagbesteding	2.589	2.307	2.734	3.099	3.012	87
Totaal	6.395	6.274	7.147	7.719	7.788	-69

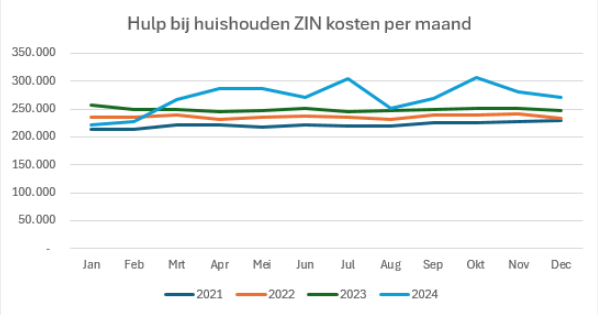
Wmo totaal, bedragen x € 1.000

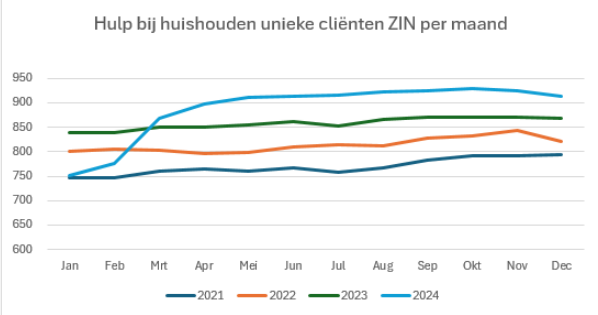
4.2 Hulp bij huishouden

De voorzieningen worden op individueel niveau toegewezen (maatwerk)

HULP BIJ HUISHOUDEN						
	2021R	2022R	2023R	2024B	2024R	Begr - Real
Zorg in natura/verstrekkingen	2.631	2.858	3.007	3.300	3.248	52
PGB	39	25	30	30	18	12
Apparaat en overig	285	306	405	323	350	-27
Eigen bijdragen	-255	-216	-229	-211	-249	38
Totaal	2.700	2.973	3.213	3.442	3.367	75

Wmo totaal, bedragen x € 1.000

De kosten in 2024 bedroegen € 3.367.000, een stijging ten opzichte van 2023. Deze stijging zit vooral in de toename van het aantal cliënten, maar is ook gevolg van de prijsindexatie van 7,44%.

4.3 Hulpmiddelen

Bij hulpmiddelen gaat het om verstrekkingen zoals rolstoelen en scootmobielen, maar ook vervoersvoorzieningen en woningaanpassingen. Met name de woningaanpassingen laten zich moeilijk begroten; soms moeten grote verbouwingen plaatsvinden tegen hoge kosten.

HULPMIDDELEN						
	2021R	2022R	2023R	2024B	2024R	Begr - Real
Zorg in natura/verstrekkingen	1.023	909	1.122	1.129	1.318	-189
Apparaat en overig	83	86	158	49	92	-43
Totaal	1.106	995	1.280	1.178	1.410	-232

Wmo totaal, bedragen x € 1.000

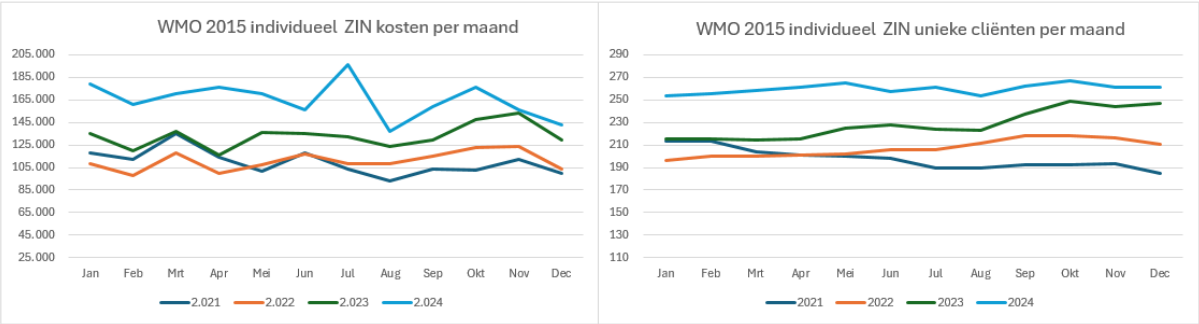
4.4 Begeleiding en dagbesteding

Bij begeleiding gaat het om individuele ondersteuning: dagbesteding is in groepsverband. Begeleiding is gericht op bijvoorbeeld medicijnen innemen, oefenen van vaardigheden, hulp bij ritme en regelmaat in het leven te krijgen. De voorzieningen worden op individueel niveau toegewezen (maatwerk). Dagbesteding biedt activiteiten gericht op o.a. activering, een zinvolle invulling van de dag en het voorkomen van vereenzaming.

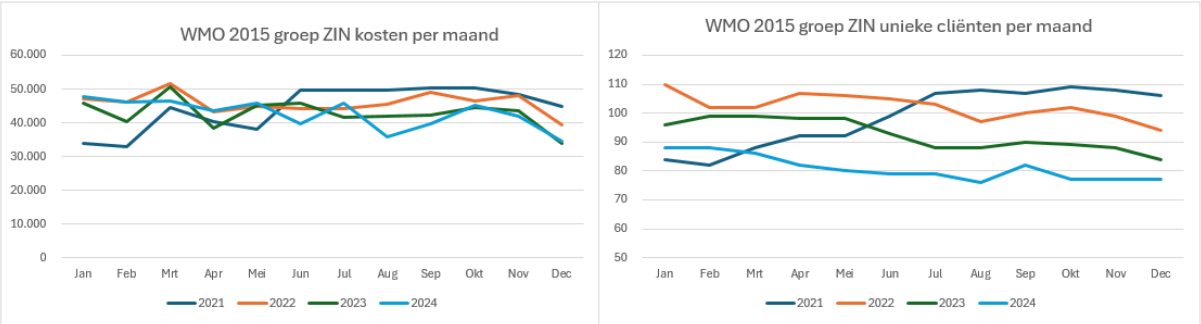
BEGELEIDING EN DAGBESTEDING						
	2021R	2022R	2023R	2024B	2024R	Begr - Real
Zorg in natura/verstrekkingen	1.853	2.044	2.110	2.624	2.619	5
PGB	64	50	79	67	55	12
Taakstelling	0	0				0
Apparaat en overig	520	209	395	408	302	106
Zorgverzekering	0	0				0
Sociaal Medische Indicatie	109	0				0
Subsidies	43	0				0
Corona	0	5	0	0	0	0
Totaal	2.589	2.308	2.584	3.099	3.012	-210

Wmo totaal, bedragen x € 1.000

De kosten van zorg in natura zijn in 2024 gestegen met € 500.000 ten opzichte van 2023. Het effect van prijsindex bedraagt € 185.000.

De kosten voor 2024 voor individuele begeleiding zijn € 1.983.000. We zien een stijging van de kosten als gevolg van de prijsindex en een toename van de complexiteit van de geboden ondersteuning. Het aantal unieke cliënten stijgt ten opzichte van 2023.

De totale kosten voor dagbesteding in 2024 is € 513.188, dit is een lichte daling ten opzichte van 2023. We zien een daling van het aantal cliënten wat gebruik maakt van deze voorziening.

5. Jeugdhulp

Gemeenten hebben een jeugdhulpplicht. Daarmee zijn zij verantwoordelijk voor de toegang tot jeugdhulp én voor de toekenning daarvan aan jeugdigen en hun ouders. Van opvoedondersteuning tot jeugd-GGZ en van pleegzorg tot voogdij. Ook moeten gemeenten zorgen voor een toereikend aanbod van jeugdhulp en gecertificeerde instellingen die jeugdbescherming en jeugdreclassering uitvoeren.

5.1 Jeugdzorg Totaal

JEUGDZORG						
	2021R	2022R	2023R	2024B	2024R	Begr - Real
Zorg in natura/verstrekkingen	7552	6376	€ 6.880	€ 7.449	€ 7.775	€ -326
PGB	63	76	€ 67	€ 80	€ 48	€ 32
Kinderopvang	149	158	€ 250	€ 213	€ 333	€ -120
Subsidies	102	147	€ 110	€ 19	€ 13	€ 6
Taalstelling						€ -
Apparaat en overig	1318	1556	€ 1.870	€ 1.773	€ 1.943	€ -170
Corona	32	5				€ -
Totaal	9.216	8.318	9.177	9.534	10.112	-578

Jeugdzorg totaal, bedragen x € 1.000

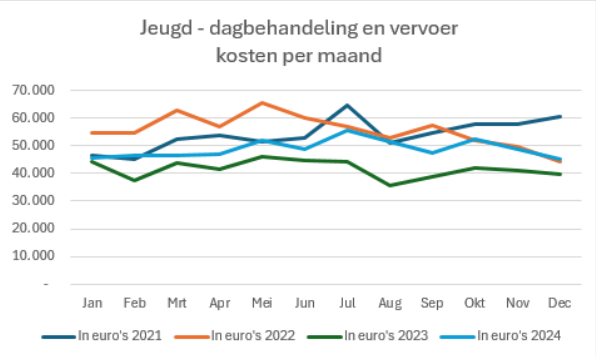
In 2024 is er een stijging ten opzichte van 2023 van € 578.000. Grootste deel hiervan is de prijsindex. Verder valt er een stijging op van € 120.000 bij de Kinderopvang veroorzaakt door SMI.

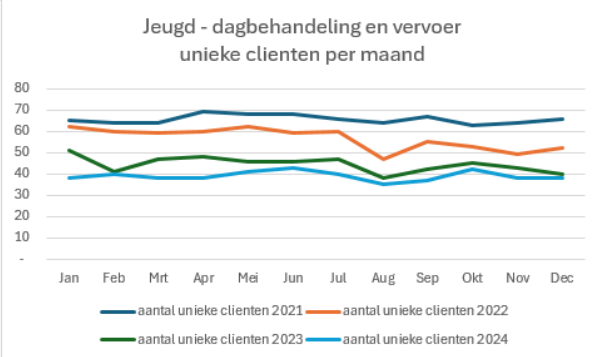
De kosten van voor zorg in natura/verstrekkingen stijgen aanzienlijk in 2024. Prijsindex ongeveer € 550.000. De overige kostenstijging zit in GGZ-behandeling zonder verblijf. Het aantal cliënten en zorg per client stijgt.

5.2 Zorg in natura

Onderstaand zal nader ingegaan worden op de kosten voor zorg in natura. Daarbij wordt de zorg in natura onderverdeeld naar: dagbehandeling, verblijf, ambulante hulp (individueel) en overige.

5.2.1 Dagbehandeling

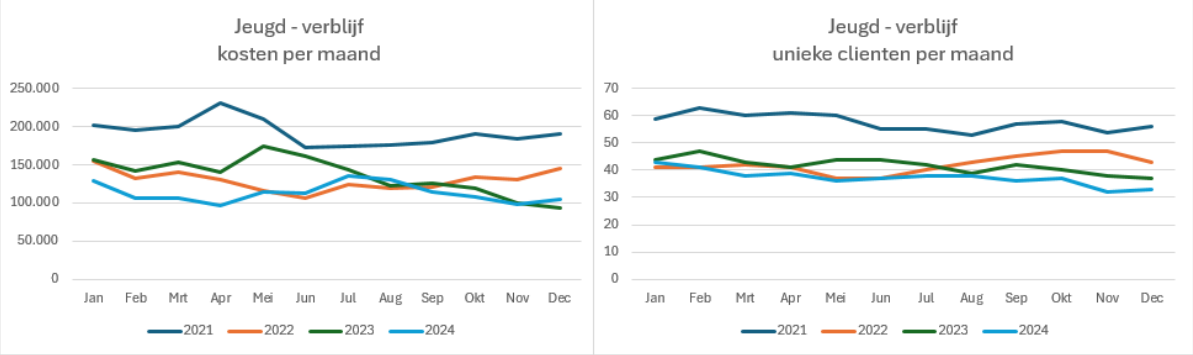

Het aandeel van de kosten van Dagbehandeling bedraagt 7,6% in 2024. Ten opzichte van 2023 zit hier nagenoeg geen verschil in.

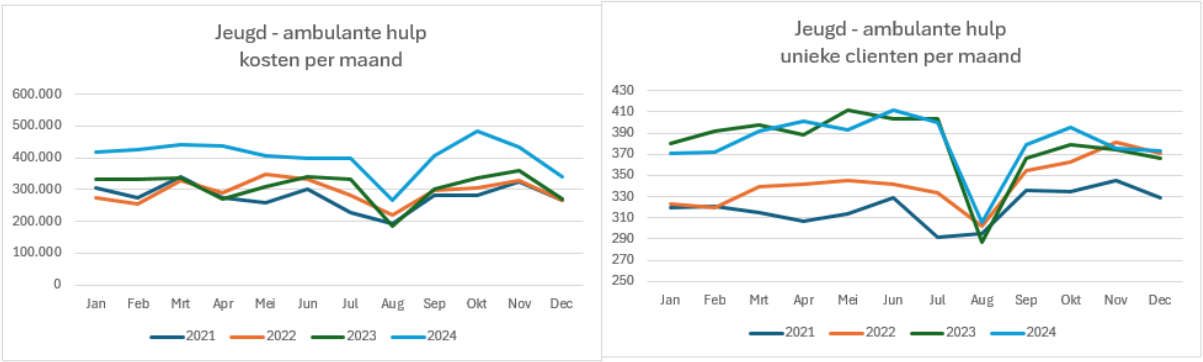
5.2.2 Verblijf

Verblijf betreft jeugdzorg plus (tijdelijk gesloten jeugdhulp), verblijf in een instelling of gezinshuis en pleegzorg.

Verblijf betreft 17,5% van de totale kosten voor “Zorg in natura/verstrekkingen” binnen de Jeugdwet. Het aantal unieke cliënten neemt af ten opzichte van 2022 en 2023.

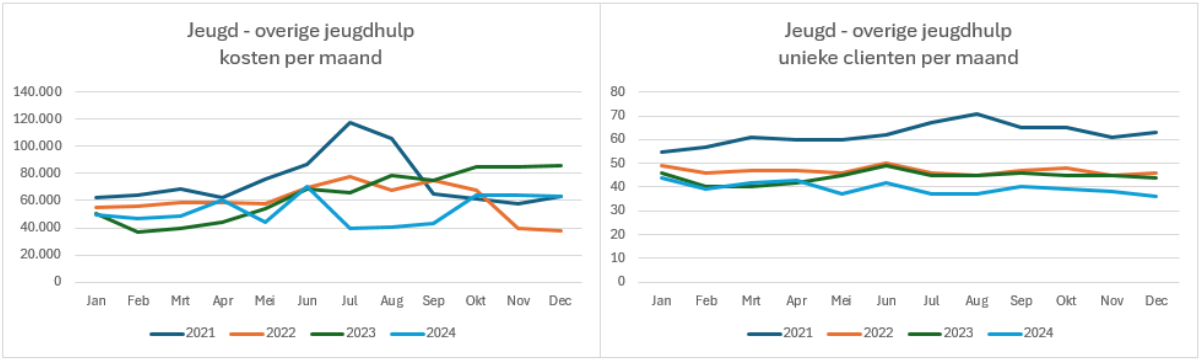
Ambulante hulp (individueel)

Het grootste gedeelte van de kosten voor zorg in natura/verstrekkingen binnen de jeugdhulp wordt gerealiseerd voor ambulante hulpverlening. (62,5%) In 2024 zien we dat de aantal unieke cliënten gelijk is gebleven ten opzichte van 2023. Daarin tegen zijn de kosten (prijsindex) wel gestegen.

5.3 Overige

Overige jeugdhulp betreft: jeugdbescherming, jeugdreclassering, spoedhulp en landelijk ingekochte zorg.
Overige jeugdhulp betreft 8% van de totale kosten voor “Zorg in natura/verstrekkingen” binnen de jeugdwet.

In 2024 zien we een daling van het aantal cliënten in bovenstaande grafieken. Grootste daling zit bij Jeugdhulp crisis, aantal unieke cliënten daalt van 17 naar 14 en de kosten van € 135.000 naar € 93.000.

6. Participatiewet

De uitvoering van de Participatiewet wordt vanuit de uitvoeringsorganisatie in Hengelo geregeld.

6.1 Participatie Totaal

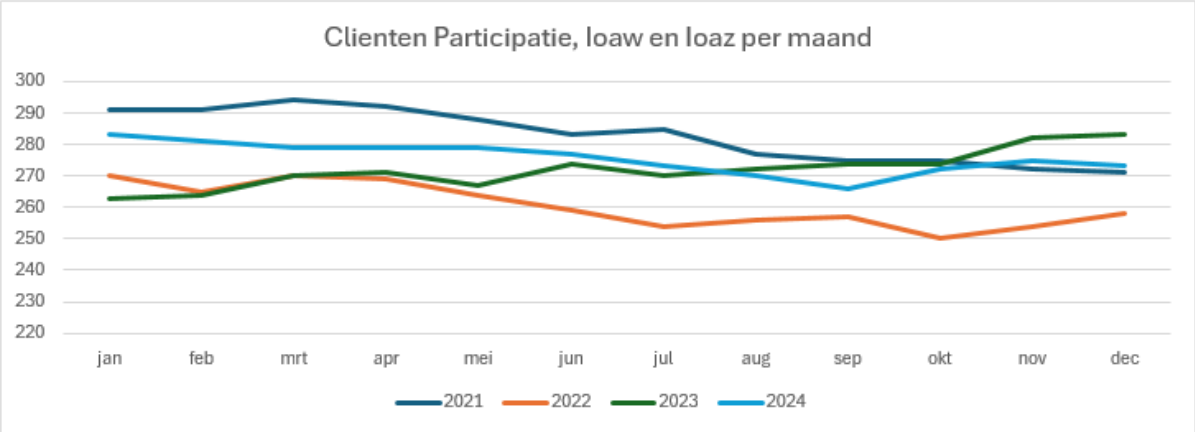
Participatie						
	2021	2022	2023	2024 Realis	2024 Begr	vs R-B
Participatiewet/loaw/loaz	€ -75	€ 167	€ 82	€ -164	€ -234	€ 70
Bijzondere bijstand/Armoed	€ 490	€ 447	€ 506	€ 530	€ 555	€ -25
Tozo/Tonk	€ 55	€ -21	€ -23	€ 1	€ -5	€ 6
Kwijtschelding belasting	€ 134	€ 126	€ 135	€ 143	€ 130	€ 13
WSW/Re-integratie	€ 2.874	€ 2.906	€ 3.111	€ 3.323	€ 3.240	€ 83
Zorgverzekering	€ 193	€ 185	€ 189	€ 216	€ 216	€ -
Subsidies	€ 30	30	27	€ 30	€ 31	€ -1
Apparaat en overig	€ 1.655	€ 2.944	€ 3.013	€ 2.254	€ 2.090	€ 164
Totaal	€ 5.356	€ 6.784	€ 7.040	€ 6.333	€ 6.023	€ 310

Participatie, bedragen x €1.000

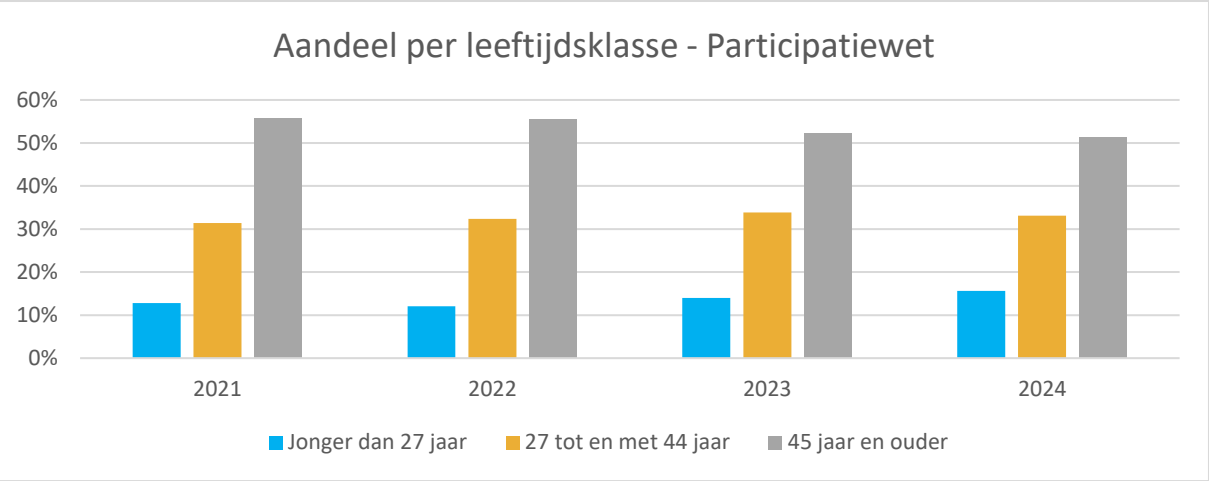
Uit bovenstaande tabel blijkt dat het saldo van baten/lasten in 2024 € 6.333 is. Ten opzichte van 2023 is dit een daling.

Puntsgewijs zijn de grootste verschillen tussen realisatie 2023 en 2024 te verklaren.

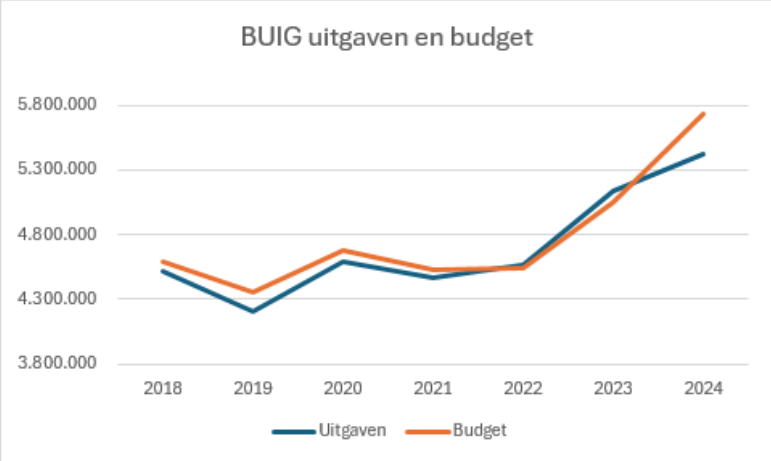
- *Participatiewet/loaw/loaz*: Een hogere Terugvordering van Algemene Bijstand € 55.000, ook een onttrekking van de voorziening dubieuze debiteuren van € 33.000.
- *Bijzondere bijstand/armoede :*De lasten op het sociaal fonds zijn lager dan begroot en ten opzichte van 2023 lager.
- *Tozo/Tonk:* Afwikkeling voorafgaande jaren.
- *Kwijtschelding belasting:* ligt op hetzelfde niveau als in de afgelopen jaren.
- *WSW-Re-Integratie:* hogere bijdragen aan SWB.
- *Apparaat en overig*: € 50.000 nadeel op de energietoeslag. Dit zijn nog kosten die voortvloeien uit de uitkering van 2023. Het overige nadeel wordt verklaard door administratieve redenen, nadeel op de participatie en een voordeel op Inburgering en Vluchtelingen. Per saldo is er nagenoeg geen na- of voordeel.

Uit bovenstaande grafiek blijkt dat het aantal cliënten de afgelopen redelijk stabiel blijft. Per eind december 2024 waren er 273 cliënten.

Uit bovenstaande tabel blijkt dat het aandeel in de leeftijdscategorie 45 en ouder het grootst is. Deels gaat het om mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. De daling van het aandeel jongeren ontstaat vooral doordat het aantal jongeren in de Participatiewet zeer beperkt is.
Op basis van de participatie-ladder, maakt de uitvoeringsorganisatie een inschatting welke mate van participatie over een jaar te verwachten valt. Voor een kwart van de huidige cliënten wordt verwacht dat deze binnen een jaar uitstromen naar betaald werk of betaald werk met ondersteuning.

	Realisatie percentage overschot BUIG 2024 obv het definitieve BUIG budget.
BUIG budget (Definitief)	5.734.919
Uitgaven Bijstand, loaw/z excl. Loonkostensubsidie	4.602.685
Uitgaven Bbz levensonderhoud	92.901
Uitgaven Loonkostensubsidie	873.410
Totale kosten BUIG	5.568.996
Totale baten	-141.968
Totale netto kosten	5.427.028
BUIG budget	5.734.919
Resultaat	307.891
Percentage overschot	5,4%

Uit bovenstaande tabellen blijkt er in 2024 overschot (5,4%) op het buig-Budget is. De wordt veroorzaakt door een gunstige ontwikkeling van het bijstandsvolume over de laatste maanden en een aanzienlijk hoger bedrag aan terugvorderingen. Het overschot op het BUIG-budget zorgt ervoor dat de negatieve effecten op de andere kostenplaatsen ten aanzien van de Participatiewet enigszins gedempt worden.

7.Programma Sociaal Domein

We werken vanuit de visie Sociaal Domein zoals in het programmaplan Sociaal Domein 2023-2026 is vastgelegd. Naast de uitvoering van het programma Sociaal Domein werken we aan meerdere sporen die bijdragen aan een toekomstbestendige ondersteuning voor onze inwoners. Zo geven we invulling aan de Hervormingsagenda Jeugd en benutten we middelen vanuit o.a. de SPUK GALA en diverse subsidieregelingen. Deze inzet is noodzakelijk om de ondersteuning ook op de langere termijn betaalbaar en houdbaar te houden, gezien de autonome ontwikkelingen en toenemende druk op het sociaal domein. Het versterken van de sociale basis vormt hierin een belangrijk doel: we willen dat inwoners zo veel mogelijk in hun eigen omgeving kunnen meedoen, zich gesteund voelen en passende hulp kunnen vinden wanneer dat nodig is.

Binnen het Sociaal Domein worden verschillende projecten en pilots uitgevoerd. De effecten van de lopende projecten en pilots zijn beschreven in de volgende paragrafen. Projecten die niet (voldoende) succesvol zijn gebleken, zoals een crisisbed bij gezinshuizen zijn stopgezet en niet beschreven in deze monitor.

7.1. Jongerencoaches

Sinds 1 mei 2023 werken er 2 jongerencoaches (1 voor 12 en 1 voor 20 uur per week) bij de gemeente Borne. De jongerencoaches hebben als doel om te zorgen voor een sluitende aanpak voor kwetsbare jongeren met gestapelde problematiek tussen de 16 en 27 jaar. De jongerencoaches hebben vanaf de start van het project in totaal tot nu toe 36 jongeren met gestapelde problematiek actief ondersteund. Naast individuele begeleiding werken de jongerencoaches aan betere samenwerking tussen organisaties rondom de jongeren. Zo zorgen ze voor een sluitende aanpak.

Maatschappelijk effect

Door de inzet van jongerencoaches is er minder druk op de geestelijke gezondheidszorg en minder school- of werkuitval door psychische klachten. Ook de samenwerking tussen verschillende organisaties is verbeterd. Ketenpartners geven aan dat de lijnen korter zijn, kennis sneller gedeeld wordt en er sneller oplossingen gevonden worden. Door de actieve coaching zien we, in de resultaten op de vijf leefdomeinen, dat de deelnemende jongeren zich mentaal beter zijn gaan voelen, zij meer participeren in werk en opleiding, een gezonder sociaal netwerk ervaren en tot een stabielere inkomenssituatie zijn gekomen.

In de onderstaande tabel is inzichtelijk gemaakt welke trajecten werden voorkomen door de inzet van de jongerencoach en welke maatschappelijke kosten daarmee bespaard werden.

Effect	Aantal	Geschatte baten	Besparing	Belanghebbende
Opleiding blijven of gaan volgen	21	Voorkomen uitkering (7 x €1283 per maand) en re-integratie (3 x €1000 per maand) en traject schoolmaatschappelijk werk (3 x €2000 per schooljaar)	€151.000	Gemeente UWV Scholen
Betaalde baan gevonden of vanuit een kwetsbare positie behouden	11	Voorkomen uitkering (2 x €1283 per maand) en (WW) uitkering (3 x €1500 per maand	€85.000	Gemeente
Mentale gezondheid verbeterd	9	Voorkomen behandeltraject ZVW (6 x €140 per uur á 15 keer per jaar & 3 x €20.000 klinisch opnametraject)	€114.000	Zorgverzekeraars
Totaal			**€350.000**	

Financieel effect

De inzet van jongerencoaches draagt bij aan het thema **"Stevige lokale teams"** uit de Hervormingsagenda Jeugd. De focus ligt hierbij op een soepele overgang van 18- naar 18+.

Naast de maatschappelijke besparingen hebben de jongerencoaches in 2024 indicatief € 286.000 aan maatwerkvoorzieningen (vooral Wmo) bespaard binnen het sociaal domein. Dit komt doordat zij sneller en efficiënter kunnen handelen dan reguliere maatwerkbegeleiders. Ze kennen het lokale veld goed en werken nauw samen met (keten)partners binnen én buiten het sociaal domein.

De kosten voor hun inzet bedroegen € 91.700.

7.2 Jongeren met schulden (JPF)

Twentse Koers heeft een project opgestart, te weten het JPF (Jongeren Perspectief Fonds), vanuit Borne nemen wij deel aan het project. Het JPF richt zich op jongeren tussen de 18 en 27 jaar (bij aanvang van het traject), die kampen met problematische schulden en problemen op meerdere leefgebieden. Binnen het JPF wordt de jongere intensief begeleidt, al moet de jongere in de basis in staat zijn om aan zijn/haar eigen perspectief te werken (dat kan op meerdere manieren – waarbij er bij de trajectbegeleiding grote mate van vrijheid bestaat om te bepalen waarmee de jongere het beste geholpen is). De aanpak richt zich met name op de begeleiding van jongeren voor wie de reguliere schuldhulpverlening niet of onvoldoende passend is. Kern van de aanpak (3 pijlers):

1. **Intensieve begeleiding**
   Jongerencoaches (in Borne) begeleiden jongeren bij schuldsanering én toekomstperspectief (opleiding, werk, ondersteuning).
2. **Saneren van schulden**
   In plaats van aflossing via inkomen, koopt het JPF de schulden in één keer af. Jongeren 'betalen terug' via een maatschappelijke tegenprestatie.
3. **Maatschappelijke tegenprestatie**
   De jongere levert een bijdrage aan de samenleving als onderdeel van het herstel- en begeleidingstraject.

Visie Borne en de Hervormingsagenda Jeugd
De werkwijze van JPF sluit aan bij het in de kracht zetten van iedere jongere. Daarnaast sluit het aan bij de uitgangspunten van de hervormingsagenda, te weten **"Domein overstijgend werken".**

Twee jaar geleden zijn wij in Borne gestart met de pilot de "Doorbraakmethode". Deze methode heeft als doel het zorg dragen voor een "out of the box" oplossing wanneer wetgeving daar niet in voorziet. Door gebruik te maken van het JPF worden de jongerencoaches en de doorbraakmethode aan elkaar gekoppeld.

Een gemiddeld traject voor een jongere kost € 1080. Het doorbraak budget omvat een totaal van € 50.000 aan middelen. De uren die jongerencoaches besteden aan JPF worden het eerste jaar bekostigt uit het Leefkrachtbudget van Menzis. Voor het 2e jaar zal opnieuw het Leefkrachtbudget worden aangevraagd ten behoeve van de extra uren die de jongerencoaches als trajectbegeleider besteden aan JPF.
De JPF-methodiek is inmiddels voor de duur van minimaal 3 jaar geïmplementeerd binnen de bestaande kaders.

7.3 Sociaal hus

Het Sociaal Hus vormt sinds 2022 de integrale toegang in Borne voor inwoners met een ondersteuningsvraag. Hier krijgen inwoners snel en efficiënt hulp, ongeacht of de vraag voor de gemeente of een partnerorganisatie is. Er zijn drie Sociaal Hus consulenten werkzaam in de fysieke, digitale en telefonische toegang. Inmiddels bestaat het Sociaal Hus ruim drie jaar en blijft het zich ontwikkelen en groeien binnen de gemeente. Het Sociaal Hus werkt nauw samen met netwerkpartners om signalen vroegtijdig op te vangen en problemen te voorkomen. Met een sterke focus op preventie en het versterken van de sociale basis, draagt het bij aan de zelfredzaamheid en positieve gezondheid van inwoners, zodat zij actief kunnen blijven deelnemen aan de samenleving.

Zichtbaarheid en communicatie

In 2024 is veel aandacht besteed aan de zichtbaarheid van het Sociaal Hus. Op 16 april 2024 is de website van het Sociaal Hus gelanceerd: www.sociaalhus.nl. Naast deze digitale zichtbaarheid zijn de Sociaal Hus consulenten fysiek aanwezig op vindplekken in de omgeving zoals huisartsen, voorliggende dagactiviteiten en evenementen.

Welzijn op Recept

Inwoners die met psychosociale klachten naar de huisarts komen worden via de Praktijkondersteuner Welzijn naar passend aanbod of ondersteuning verwezen en/of direct geholpen. Twee Sociaal Hus consulenten werken in totaal 16 uur per week als Praktijkondersteuner Welzijn bij drie huisartsenpraktijken, ‘Het Dijkhuis’, ‘Fleminghof’ en ‘de Poort van Borne.

Maatschappelijk effect

Het Sociaal Hus zorgt ervoor dat inwoners sneller de juiste hulp krijgen, waardoor problemen tijdig worden opgelost of erger wordt voorkomen. Dit leidt tot een betere mentale en fysieke gezondheid en efficiëntere hulpverlening. De versterking van de sociale basis bevordert onderlinge betrokkenheid, vermindert eenzaamheid en vergroot de weerbaarheid van inwoners. Zo draagt het Sociaal Hus bij aan een inclusieve en veerkrachtige gemeenschap waarin iedereen de ondersteuning krijgt die nodig is om volwaardig mee te doen.

Resultaten

- 597 inwoners geholpen (stijging van 128% t.o.v. 2022)
- 93 inwoners via Welzijn op Recept ondersteund
- Jongeren (13–19 jaar): vooral via Welzijn op Recept
- Ouderen (60–79 jaar): vooral via Sociaal Hus
- Meest voorkomende hulpvragen:
    - **Eenzaamheid** bij Welzijn op Recept
    - **Financiële ondersteuning** bij Sociaal Hus

Kosten

- 3 consulenten (1,33 fte): € 115.045 per jaar
- Inclusief 16 uur Welzijn op Recept (tijdelijk extern gefinancierd)
- Website onderhoud: € 3.500 per jaar
- Structurele kosten voor communicatie en zichtbaarheid zijn nog niet apart begroot

7.4 SPUK GALA en IZA

De gemeente Borne maakt gebruik van de brede SPUK-regeling (Specifieke Uitkering) GALA (Gezond en Actief Leven akkoord) om op lokaal niveau de gezondheid van inwoners te verbeteren en gezondheidsverschillen te verkleinen. Het gaat om het stimuleren van een gezonde leefstijl, preventie en vroegsignalering en het verkleinen van gezondheidsverschillen. GALA sluit aan bij het IZA (Integraal Zorg Akkoord).

Gezond en Actief Leven Akkoord

In februari 2023 zijn in het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) gezamenlijk afspraken gemaakt om slim samen te werken aan gezondheid, preventie en een sterke sociale basis. Deze afspraken zijn gemaakt om - uiteindelijk - te komen tot een landelijk dekkend aanbod van vijf ketenaanpakken: Kansrijke start, Valpreventie, Kind naar Gezond Gewicht (KnGG) en Volwassene naar Gezond gewicht (VnGG) en Welzijn op recept.
Hiervoor dienen gemeenten en zorgverzekeraars op regionaal niveau afspraken te maken, die op lokaal niveau tot uitvoering komen.

Overzicht Gala projecten 2025:

Binnen SPUK-GALA zijn naast de verplichte ketenaanpakken ook diverse projecten opgezet en onderverdeeld in thema's. In het projectplan GALA (september 2023) zijn de volgende thema's beschreven waarin in 2024 uitvoering aan is gegeven:

- **Thema 1: Gezondheid & sociale basis:** De Sociaal Hus consulent is ingezet als consulent Welzijn op recept bij de huisartsen. Extra inzet voor Loes (laagdrempelige opvoedondersteuning) en Kansrijke Start.
- **Thema 2: Gezonde en fysieke leefomgeving:** JOGG (gezonde jeugd gezonde toekomst) met burgemeestersontbijt, water drinken en fruit bij de sporttoernooien.
- **Thema 3: Versterken van (de verbinding met) sociale basis:** Project jongeren samen gezond, actieve ontmoeting en Kuier Deur Challange, cultuurcoach en respijtzorg (regionaal)
- **Thema 4: Gezonde leefstijl:** JOGG (gezonde jeugd, gezonde toekomst) regisseur, theaterbijeenkomsten samen met Tactus over pubers en verleidingen (roken, alcohol, drugs) en mentale gezondheid. Theaterbijeenkomst voor vitaal ouder worden.
- **Thema 5: Mentale weerbaarheid & Gezondheid:** RiskFactory en weerbaarheidstrainingen voor kwetsbare jongeren
- **Thema 6: Vitaal ouder worden:** Valpreventie en actieve ontmoeting.

Integraal Zorgakkoord

Het Integraal Zorgakkoord (IZA) richt zich op toekomstbestendige zorg via betere samenwerking tussen gemeenten en eerstelijnszorg. In Twente is dit georganiseerd via *Twentse Koers*. Borne ontvangt geen directe middelen, maar wel projectcapaciteit (twee projectleiders) die zorgen voor lokale uitvoering van o.a. Kansrijke start en Valpreventie.

Planning en Financiën

- De projecten lopen van 2024 tot en met 2026, met momenten van evaluatie en bijsturing
- Vanuit SPUK-GALA is voor Borne € 1,3 miljoen beschikbaar gesteld voor deze periode
- IZA levert inzet in de vorm van menskracht
- Verwacht wordt dat de projecten bijdragen aan kostenbesparing in de zorg op de langere termijn, door inzet op preventie en samenwerking

7.5 Ketenaanpak Valpreventie

Valincidenten onder ouderen zijn een groot landelijk probleem: elke 4 minuten belandt een 65+er op de spoedeisende hulp (SEH). In Borne hebben circa 1.782 inwoners (33% van de 65+) een verhoogd valrisico. De gemeente Borne heeft als onderdeel van het GALA-akkoord een **sluitende ketenaanpak valpreventie** opgezet. Deze aanpak voorkomt valongevallen en vergroot de zelfstandigheid, veiligheid en levenskwaliteit van ouderen. De ketenaanpak bestaat uit vier stappen:

- Opsporing van de doelgroep 65+
- Signalering van eventueel verhoogd valrisico
- Doorverwijzing naar een valpreventieve beweeginterventie
- Doorgeleiden naar passend regulier beweegaanbod

Er is een duidelijke samenwerking tussen het sociaal en zorgdomein, met heldere taakverdeling, monitoring en afspraken tussen betrokken partijen.

Maatschappelijk effect:
Borne telt 5346 inwoners ouder dan 65 jaar. Een derde van deze inwonersgroep heeft een verhoogd valrisico. Dat zijn 1782 inwoners. Een inwoner die NIET valt blijft langer (fysiek en mentaal) gezond en zelfredzaam. Dit heeft een positief effect op de ervaren kwaliteit van leven en de benodigde zorg en ondersteuning. Daarnaast blijft een inwoner die minder bang is om te vallen, langer deelnemen aan de maatschappij. Inzetten op het voorkomen van vallen en weten wat je moet doen als je valt, door middel van valpreventieve beweeginterventies, draagt hier positief aan bij.

Financieel effect:
Er zijn geen lokale cijfers beschikbaar over het financiële rendement, maar landelijk bedragen de kosten van valincidenten bij ouderen bijna € 1 miljard per jaar. Investeren in preventie kan dus structurele besparingen opleveren op zorg en ondersteuning.

Begroting valpreventie 2025
Voor valpreventie 2025 zijn 6 valpreventie interventies begroot. Daarnaast zijn uren van de keten coördinator meegenomen in het overzicht.

Actieve Ontmoeting is bedoeld voor senioren die na een valpreventie cursus graag willen kennis maken met het regulier sportaanbod. Tevens is het doel van Actieve Ontmoeting om senioren die eenzaam zijn te verbinden aan elkaar door middel van sportactiviteiten.

7.6 Project jonge kind

Het kabinet heeft een centrale doelstelling: een gezonde generatie in 2040. Hieronder valt het terugdringen van gezondheidsachterstanden. Dit begint al bij de eerste 1000 dagen van een kind. Ook gemeente Borne zet zich hiervoor in. Screening, signalering en doorverwijzing van (toekomstige) ouders is onvoldoende in Borne. Daardoor hebben (toekomstige) ouders onvoldoende kennis, worden kwetsbare (toekomstige) gezinnen niet gesignaleerd en neemt de kansenongelijkheid toe. In 2023 waren er 220 geboortes in gemeente Borne. Daarvan heeft per 1000 geboortes 115,9 te maken met een vroeggeboorte en/of te laag geboortegewicht. Ook neemt het aantal psychische klachten bij zwangere vrouwen toe. In 2017 was dit 6,1% en in 2020 is dit aantal gestegen naar 8,4%. naf mei 2024 is er een projectleider Kansrijke start aangesteld om de keten neer te zetten. Deze keten richt zich op drie domeinen:

- Voor de zwangerschap gaat het om het gesprek over de kinderwens en gezond de zwangerschap ingaan. Voor het kinderwens gesprek wordt gebruik gemaakt van het programma Nu Niet Zwanger.
- Tijdens de zwangerschap is het belangrijk dat kwetsbaarheid gesignaleerd wordt en (toekomstige) ouders zo preventief mogelijk ondersteuning geboden krijgen. Een van de interventies die hierbij ingezet kan worden is het Prenataal Huisbezoek.
- Na de geboorte is het van belang dat ouders de juiste begeleiding krijgen indien nodig. In gemeente Borne is een orthopedagoog in dienst die ondersteuning biedt aan kinderdagverblijven en het onderwijs. Ook heeft de gemeente Borne een Loes coördinator die de beschikbare informatie voor opvoedondersteuning coördineert.

Maatschappelijk effect

Door in te zetten op een zo goed mogelijke start in de eerste 1000 dagen, wordt gewerkt aan een gezondere generatie van morgen. De kansen op school, de arbeidsmarkt en in de maatschappij nemen toe. Daarbij neemt de samenwerking tussen de verschillende ketenpartners toe. Hierdoor weten ze elkaar beter te vinden en kan ieder zijn eigen expertise op het juiste moment inzetten.

Financieel effect

Er zijn geen specifieke cijfers beschikbaar over wat het financiële effect is. Vanuit de literatuur komt naar voren dat investeren in de eerste levensjaren van een kind, meer loont dan investeren op latere leeftijd. Inzet van de orthopedagoog heeft voorkomen dat jonge kinderen naar geïndiceerde zorg moeten gaan.

Resultaten

In gemeente Borne is een lokale coalitie Kansrijke start opgericht met verloskundigen, Jeugdverpleegkundigen van het consultatiebureau, Pedagogisch Gezinsbegeleider Jeugd, Wijkracht, Welzijn op recept, Sociaal Hus, Loes coördinator en vanuit de gemeente zelf: orthopedagoog, beleidsadviseur en jeugdregisseur. Het programma *Nu Niet Zwanger* is gestart en de eerste professionals in de coalitie zijn geschoold.

Sinds 2023 is een orthopedagoog in dienst die zich richt op gezinnen met jonge kinderen, evenals een jeugdregisseur met dezelfde focus. Dit heeft in 2024 geleid tot intensievere samenwerking binnen het sociaal domein, met onder andere verloskundigen, jeugdgezondheidszorg en kinderopvang.Op alle kinderopvanglocaties zijn zorgteams gevormd en er is laagdrempelige ondersteuning beschikbaar via de orthopedagoog, waardoor grotere problemen kunnen worden voorkomen. In 2024 zijn 18 kinderen aangemeld voor observaties. Ook is er geïnvesteerd in werken vanuit de *Infant Mental Health*-visie (IMH), waarvoor de orthopedagoog is geschoold. Deze werkwijze wordt in 2025 verder uitgerold.

7.7 Dagbesteding mensen met dementie

In 2024 is er een dementiescan uitgevoerd in samenwerking met Alzheimer Nederland en diverse zorg- en welzijnspartners. Met in Borne een percentage van 1,86% inwoners met dementie, boven het landelijke gemiddelde van 1,65%, is er een dringende behoefte aan ondersteuning. Naar aanleiding van deze scan is er een aanvraag ingediend en gehonoreerd bij ZonMw om het aanbod van dagactiviteiten voor thuiswonende mensen met dementie te versterken.

Van november 2024 tot en met juli 2025 is een kwartiermaker aangesteld met als opdracht het versterken van laagdrempelige dagactiviteiten voor dementerenden. De kwartiermaker zorgt voor de doorontwikkeling van een “Huis van de Tijd” (Odensehuis), het creëren van een gecombineerde dagvoorziening (met en zonder indicatie) en het starten van een extra ontmoetingsgroep. Daarnaast richt de kwartiermaker zich op maatwerk in bestaande activiteiten en biedt zij trainingen over de Sociale Benadering Dementie aan, speciaal voor vrijwilligers. In het vierde kwartaal van 2025 ontvangt gemeente Borne de resultaten van dit project.

Het project heeft als doel de levenskwaliteit van mensen met beginnende dementie en hun netwerk te verbeteren door een breed scala aan dagactiviteiten te versterken en uit te breiden. Aan de hand van eerder genoemde initiatieven, bevorderen we sociale participatie en ontlasten we mantelzorgers, waarbij we de gemeenschap bewust maken en acceptatie van dementie stimuleren.

Maatschappelijk effect

Dit project beoogt de levenskwaliteit van mensen met dementie te verbeteren door dagactiviteiten aan te bieden die aansluiten bij hun interesses en behoeften en tegelijkertijd mantelzorgers ontlasten. Binnen onze preventieve benadering streven we naar het voorkomen van sociaal isolement en andere gezondheidsproblemen die vaak gepaard gaan met dementie.

Financieel effect

Er is nog geen zicht op het financiële effect van dit project. Door het versterken van de laagdrempelige dagactiviteiten en het toegankelijk maken van deze activiteiten voor dementerende thuiswonenden streven we naar het voorkomen van sociaal isolement en andere gezondheidsproblemen. Dit kan hoge zorgkosten voorkomen.

Planning

Het project duurt maximaal 15 maanden. In juni 2024 is de subsidie gehonoreerd en de kwartiermaker is van november 2024 tot en met juli 2025 aangesteld. De kwartiermaker levert eind juli 2025 de resultaten op en de verwachting is dat het project in september 2025 volledig afgerond is.

Voor dit project is een incidentele subsidie van ZonMw van € 124.885 gehonoreerd.

7.8 Bestaanszekerheid

Gemeente Borne werkt aan het versterken van bestaanszekerheid via een meerjarige, integrale aanpak gericht op het voorkomen en terugdringen van armoede. Het Sociaal Hus is hierin de centrale plek voor ondersteuning, waaronder het 'hulp bij rondkomen gesprek'.
In 2024 is het uitvoeringsplan bestaanszekerheid 2024-2026 vastgesteld, met concrete maatregelen gericht op inwoners met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm. De kern van het vernieuwde minimabeleid is laagdrempeligheid, transparantie en toegankelijkheid.

Maatschappelijk effect
De definitie van bestaanszekerheid luidt als volgt:
"Bestaanszekerheid is niet alleen de zekerheid van voldoende en voorspelbaar inkomen. Ook zekerheid om betaalbaar te wonen, toegang tot betaalbare zorg en de mogelijkheid om een financiële buffer op te bouwen voor onverwachte uitgaven zijn noodzakelijke voorwaarden om de rust en ruimte te vinden die nodig is om je als mens te ontwikkelen en mee te doen in de samenleving.[3]"

Wanneer iemand niet de bestaanszekerheid heeft, dan kan er ook gesproken worden van een bestaansonzekerheid. Uit onderzoek zijn de gevolgen hiervan op zowel individu niveau als op maatschappelijk niveau groot. Enkele voorbeelden van de gevolgen op maatschappelijk niveau zijn, hogere zorgkosten, onderbenutting menselijk kapitaal, afname sociale cohesie en gering vertrouwen in de overheid en publieke instellingen.

Dit alles kan ertoe leiden dat inwoners door die bestaansonzekerheid een grote mate van stress (gaan) ervaren. De gevolgen van stress kunnen groot zijn, zeker wanneer er sprake is van toxische stress.
Door de bestaansonzekerheid te verlagen en in te zetten op het verbeteren van de bestaanszekerheid, krijgen inwoners die hiermee te maken hebben, weer grip op hun toekomst en neemt de stress af.
Bereikte resultaten 2024

- **Zomeractie**: Zomerpakket voor kinderen (4–18 jaar); 43 pakketten verstrekt.
- **Eindejaarsactie**: 750 VVV-cadeaukaarten (€ 40,-) voor inwoners met laag inkomen
- **Energiearmoede**: Beleid aangepast voor gratis verstrekking duurzaam witgoed (i.p.v. lening); hiervoor is **€ 100.000 gereserveerd**
- **Duurzame Initiatieven Borne (DiBo)**: Samenwerking met DiBo met een jaar verlengd
- **Borne Werkt**: Opnieuw gestart en ondergebracht bij Sociaal Werkbedrijf Midden Twente **(SWB)** voor minimaal 3 jaar
- **Jongeren Perspectief Fonds (JPF)**: zie 7.2

Financieel effect

- **Zomeractie** (€ 4.525): Betaald met middelen van giftcards die niet zijn uitgegeven (Sociaal Fonds)
- **Eindejaarsactie** (€ 30.000): Gedekt met niet-benutte incidentele middelen
- **JPF-lidmaatschap en saneringskredieten** (€ 7.100): Betaald uit dezelfde incidentele middelen
- **JPF-coaches**: Extra uren gefinancierd met middelen vanuit het Menzis Leefkrachtbudget

[3] Bron: https://www.divosa.nl/publicaties/wanneer-rondkomen-niet-vanzelfsprekend/bestaanszekerheid-vormt-de-basis-voor-ontwikkeling

7.9 Jeugdhuis (nu Startpunt Jeugd)

In 2023 is in Twente de pilot *Startpunt Jeugd* gestart. Een initiatiefgroep van specialistische GGZ-aanbieders, ondersteund door het programma *Aanpak Wachttijden Jeugdhulp Twente*, werkte samen met gemeenten om de instroom in de specialistische Geestelijke Gezondheid Zorg (sGGZ) beter te stroomlijnen. We draaien de pilot samen met de gemeente Losser, in 2025 zal ook de gemeente Almelo aansluiten. De pilot richt zich op jongeren die worden aangemeld voor specialistische GGZ, vaak via de huisarts. Zij komen nu veelal op lange wachtlijsten terecht, zonder dat er in de tussentijd iets gebeurt. Soms blijkt later dat ze op de verkeerde plek zijn aangemeld.

Startpunt Jeugd voorkomt dat jongeren vastlopen. Terwijl zij wachten op een behandeling, krijgen ze al ondersteuning. Ook wordt bekeken wat de jongere zelf kan doen om herstel te bevorderen. Zo blijven zij in beweging en neemt hun draagkracht toe.

Het doel is om sneller en gerichter te verwijzen, door bij de start al een goed beeld te krijgen van de hulpvraag. De kern van de aanpak is de inzet van duo's van jeugdregisseurs en sGGZ-screeners. Samen maken zij een grondige analyse (middels de verklarende analyse), zodat de jeugdige meteen op de juiste plek terechtkomt.

Maatschappelijk effect

De werkwijze van Startpunt Jeugd zorgt voor:

- Snellere en betere verwijzingen
- Minder onnodige wachttijden
- Meer regie op de hulpvraag van de jongere
- Kortere behandelduur
- Versterking van samenwerking tussen professionals

De *Verklarende Analyse* die de jeugdregisseurs en screeners samen opstellen, geeft inzicht in de achterliggende problematiek én wat op korte én lange termijn nodig is. Dit helpt bij het kiezen van passende hulp.

De pilot laat zien dat deze werkwijze werkt: jongeren worden direct uitgenodigd voor een behandelgesprek in plaats van een intake. Ook voelen consulenten en screeners zich versterkt in hun werk door de samenwerking. Tijdens de pilot worden ouders en jeugdigen actief benaderd om mee te denken over een passende werkwijze. Ouders en jeugdigen geven aan zich gehoord te voelen en ervaren meer regie over het traject. Daarnaast zijn reeds een aantal verkeerde verwijzingen naar de sGGZ, dan wel naar de verkeerde sGGZ aanbieder voorkomen.

Financieel effect

De pilotfase wordt gefinancierd door het Expertisenetwerk jeugd Overijssel. De betrokken gemeenten en aanbieders kunnen de gemaakte en afgesproken uren declareren via Aanpak Wachttijden OZJT. Gedurende de pilotfase in 2025 zal met data onderbouwd worden of er sprake is van een financiële besparing en wordt inzichtelijk wat deze werkwijze aan inzet van jeugdregisseurs vraagt.

7.10 Samen indiceren

Samen indiceren is een pilot welke we sinds augustus 2024 uitvoeren in samenwerking met de Twentse Koers. Twentse Koers is betrokken bij het inzetten van de pilot in meerdere Twentse gemeenten. Binnen deze pilot werken casemanagers dementie van Carintreggeland en Triviummeulenbeltzorg samen met Wmo consulenten. De samenwerking binnen het samen indiceren richt zich op de ondersteuningsvragen rondom begeleiding en dagbesteding.
Deze samenwerking heeft meerdere voordelen, zowel voor het zorgdomein als voor het sociaal domein. De casemanager dementie is vaak al enige tijd betrokken bij een inwoner en diens netwerk, en kan op basis van die betrokkenheid een goede inschatting maken van de ondersteuningsbehoefte van betreffende inwoner. Door deze betrokkenheid en ervaring van de casemanager kunnen zij binnen het project samen indiceren een ondersteuningsplan indienen bij de Wmo. Dit leidt tot efficiëntie waar alle betrokken partijen van profiteren, zowel inhoudelijk als financieel:

- De inwoner wordt niet belast met een keukentafelgesprek met een consulent
- De Wmo consulent hoeft niet zelf een heel onderzoek uit te voeren, maar maakt gebruik van de al bij de casemanager bekende informatie
- De casemanager dementie kan direct afstemmen met de Wmo voor het inzetten van een indicatie. Doordat geen onderzoek hoeft plaats te vinden door de Wmo, worden zowel de informele als formele zorg sneller ontlast

Maatschappelijk effect
In Borne doen gemiddeld 71 unieke inwoners per maand een melding bij Wmo, waarvan 23% leidt tot inzet op begeleiding of dagbesteding. De doorlooptijden worden verkort waardoor ondersteuning sneller wordt ingezet, wat leidt tot meer tevredenheid en minder druk op zorgnetwerken.

Kosten:

- Geen extra kosten; er is sprake van een taakverschuiving binnen bestaande middelen
- Menzis ziet de meerwaarde en Twentse Koers monitort en evalueert de pilot

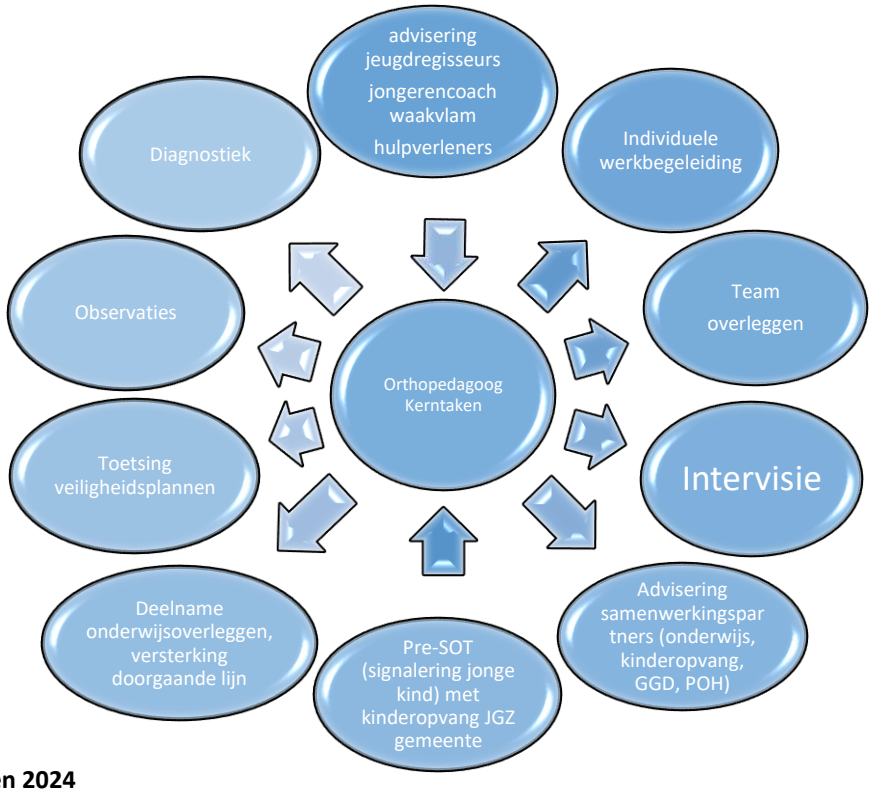
7.11 Orthopedagoog

De orthopedagoog werkt preventief samen met kinderdagverblijven, scholen en jeugdregisseurs. Belangrijke taken zijn observaties, casusbesprekingen en ondersteuning bij veiligheidsinschattingen. De inzet van de orthopedagoog draagt bij aan de doelen van de Hervormingsagenda Jeugd, met name op het gebied van "**preventie"** en de "**verbinding tussen jeugdzorg en onderwijs"**.

Doelen van de inzet

- **Preventie van intensieve hulp**: Vroegtijdig signaleren van ontwikkelingsproblemen voorkomt zwaardere ondersteuning op de lange termijn
- **Ondersteuning voor ouders**: Ouders krijgen sneller inzicht in ontwikkelingsproblemen bij hun kind en kunnen hiervoor begeleiding vragen
- **Tijdige, passende hulp**: Dankzij samenwerking tussen inwoners, jeugdregisseurs en de orthopedagoog wordt hulp op maat sneller geboden (matched care). Dit verkort de trajectduur en vergroot de zelfredzaamheid.

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ, 2022) benadrukt dat deskundigheid, met name van een orthopedagoog of gedragswetenschapper, essentieel is voor goede jeugdhulp. Veiligheidsplannen moeten altijd worden getoetst door een orthopedagoog of gedragswetenschapper. Een integrale, deskundige analyse van de gezinssituatie is cruciaal. Vanuit meerdere gebieden wordt de meerwaarde van de inzet van een orthopedagoog bevestigd. De inzet van een orthopedagoog levert niet alleen inhoudelijke voordelen op, maar ook financiële besparingen. In 2023 werd € 86.000 bespaard door vroegtijdige observaties en casusbegeleiding, terwijl de kosten voor de orthopedagoog € 85.000 bedroegen (netto opbrengst: €1.000).

Resultaten 2024

- 18 kinderen geobserveerd (leeftijd 3–4 jaar)
- Kinderen stromen sneller door naar passende voorzieningen of hebben soms geen zorg meer nodig bij schoolstart
- Financieel: in 2023 € 86.000 bespaard bij een inzet van € 85.000 (netto opbrengst € 1.000)
- Positieve impact op Kansrijke start (o.a. mama-café, Infant Mental Health-visie, netwerkbijeenkomsten)
- Orthopedagoog speelt centrale rol in verbinding tussen jeugd, ouders en onderwijs
- Werkt preventief én versterkt de jeugdketen structureel

7.12 Procesmanager Zorg & Veiligheid, met taakaccent jeugd

Een groeiende groep inwoners kampt met complexe problemen op meerdere leefgebieden (psychische problemen, verslaving, huiselijk geweld, maatschappelijke uitsluiting). Dit vraagt om een integrale, domein overstijgende aanpak. De procesmanager Zorg & Veiligheid is cruciaal in het verbinden van domeinen zoals jeugd, zorg en veiligheid. Sinds 2022 is er een extra procesmanager met focus op jeugd aangesteld, de functie is in 2024 tijdelijk verlengd. Deze heeft belangrijke methodieken zoals AVE (Aanpak Voorkomen Escalatie) en de Doorbraakmethode lokaal geïmplementeerd en ingebed in de Zorg- en Veiligheidstafel. De procesmanager werkt aan casussen met risicojongeren, Multi probleemgezinnen, verward gedrag of jeugdgroepen. Door samenwerking tussen professionals op alle leefgebieden wordt schade beperkt voor de jongere, het gezin en de samenleving.

Resultaten 2024

- Sterkere domein overstijgende samenwerking
- Halvering van gesloten plaatsingen bij jeugd
- Geen stijging in uithuisplaatsingen ondanks meer crisissen
- Caseload is toegenomen door betere samenwerking
- Betere borging van neventaken zoals meldcode en aandachtfunctionaris
- Meer focus op procesregie en preventie

Activiteiten

- Tweewekelijks casuïstiekoverleg met burgemeester en wethouder
- Deelname lokaal jeugdoverleg (politie, gemeente, Skillz)
- Deelname JOR (Justitieel Overleg Risicojongeren; jeugd en justitie)
- Voorzitter overleggen vroegsignalering en jeugdgroepen:
    - Vroegsignalering voorkomt afglijden richting criminaliteit
    - Jeugdgroepen worden integraal geanalyseerd via het 7-stappenmodel

7.13 Doorbraakmethode

De procesmanager Zorg & Veiligheid is de projectleider van de doorbraakmethode. De doorbraakmethode is het afgelopen jaar door de procesmanager geïmplementeerd (zowel intern als extern, waaronder de ketenpartners van de gemeente Borne). Dit is een bewezen effectieve methode die passend is bij de visie van het Sociaal Domein. Hierbij wordt de inwoner centraal gesteld en wordt er integraal aan een oplossing gewerkt. Deze methode is bedoeld voor complexe casuïstiek, waarbij raakvlakken zijn met verschillende wetgevingen die elkaar kunnen tegenspreken.

Er zijn een aantal randvoorwaarden waaraan moet worden voldaan alvorens de doorbraakmethode ingezet kan worden. Er moet sprake zijn van een ‘perspectief’, ‘betrokkenheid’ door de inwoner én er moet sprake zijn van ‘rendement’. Het rendement kan in kaart gebracht worden met een rekentool waarbij de investeringen van verschillende scenario’s geanalyseerd worden. Het afgelopen jaar zijn meerdere casussen met behulp van de doorbraakmethode in kaart gebracht. In meerdere gevallen komt men toch tot een oplossing binnen bestaande wetgeving (en bijbehorende financieringsstroom).

Bij 3 casussen was er de mogelijkheid tot het inzetten van een doorbraak vanuit het doorbraak budget. Echter bleek hierin dat we te laat betrokken waren, waardoor er onvoldoende draagvlak en mogelijkheden binnen het gezin lagen om deze doorbaak nog te forceren.
Komend jaar blijft de insteek om eerder middels de Doorbraakmethode tot een oplossing te komen om escalatie te voorkomen. Aanbeveling is dat het inzetten van de doorbraakmethode meer effect heeft en er tot nog toe minder financiële middelen benut hoeven te worden. Het is echter wel van belang dat het budget hiervoor beschikbaar blijft, dit om te voorkomen dat in de toekomst een doorbraak niet toegepast kan worden in verband met een gebrek aan middelen.